

Nedar i guardar la roba

El cas dels dos nens d'onze i tretze anys que van tirotejar una escola d'Arkansas hauria d'obligar a revisar la legislació de l'únic país del món on la Constitució consagra el dret dels particulars a dur armes pel carrer.

El pla és llarg, molt obert. Hom veu la típica cuina nord-americana, gran, amb una taula parada per esmorzar. Hi ha una persona asseguda que obre un diari i comença a llegir una notícia en veu alta. A mesura que parla, la càmera ens acosta els seus ulls. L'efecte és doble perquè, en qüestió de segons, descobrirem que es tracta d'un actor famós:

"West Monroe, Louisiana. Matilda Crabtree, de catorze anys d'edat, va morir ahir a trets a casa seva quan els seus pares la van trobar amagada dins un armari i li van disparar a boca de canó. Matilda havia sortit a passar el cap de setmana amb uns amics, però va tornar a casa sense avisar i se li va acudir de gastar-los una broma. La família la va confondre amb un lladre. Les seves darreres paraules abans de morir van ser: "Pare, t'estimo".

La imatge es fon i passem, sense cap mena de transició, dels ulls blaus en primer pla de Paul Newman a un fons negre, on diu en lletres blanques majúscules: "Les cases on s'hi guarden armes de foc tenen tres vegades més possibilitats de sofrir accidents domèstics mortals."

És probable que, aquell mateix dia, al cinema, a la ràdio, a la premsa, o a la televisió, veiem l'anunci publicitari dels contraris, també lligats al món del cinema: uns altres ulls blaus coneguts, en aquest cas els de Charlton Heston, afirmen en un to seriós: "Les armes, com els cotxes,

no maten. Els qui maten són els assassins, o els mals conductors. El que hem de fer no és prohibir les armes o els vehicles, sinó ficar els delinqüents a la presó."

250 milions de pistoles. La societat nord-americana manté una relació apassionada amb l'armament. Al carrer hi ha 250 milions de pistoles, una per habitant. O entre dues i tres armes per

persona, si hi comptem els esportistes, els caçadors, les armes llargues, les automàtiques i les de col·lecció. El dret a tenir-les –i a fer-les servir– està consagrat per la Constitució i, a la major part d'estats es poden comprar per correu, guardar-les a casa, o dur-les al cotxe i a sobre sense cap mena de limitació. Sovint, un incident de trànsit, que a Europa es resol amb paraules o amb una discussió, aquí acaba amb ferits o amb morts. No és estrany, doncs, que, periòdicament, veiem a les notícies que un treballador acomiadat de la feina hi torna i dispara contra els seus antics companys o caps. O, com l'altre dia, quan dos nens de tretze i onze anys amb problemes d'adaptació, van fer una matança a la seva escola d'Arkansas.

Els Estats Units tenen la taxa més alta del món per habitant en víctimes per bala. És la segona causa de mortalitat entre la població en general. L'any passat van morir a trets 31.000 persones, una cada quatre hores, més que no pas per totes les malalties derivades del càncer i dels atacs de cor conjuntament.

La meitat de la població véu les armes com un símbol de les llibertats més sagrades de la nació: el dret a la mobilitat, a la propietat privada, o a l'individualisme. Ho contemplen amb un esperit no gaire diferent de com a molts països europeus es valora el principi de la democràcia. I l'altra meitat dels

nord-americans pensa que, més que prohibir, el que s'hauria de fer és regular-ne l'ús, com és regula, per exemple, l'ús dels extintors en cas d'incendi.

Els arguments que es debaten públicament recorden els que es feien servir durant els anys seixanta quan es discutia sobre la seguretat vial. En paraules d'un membre de l'administració gens armamentista, Mark Rosenberg, director del Centre Nacional per a la Prevenció dels Accidents: "Vam redissenyar els cotxes i les autopistes... i a ningú no se li va acudir de parlar de prohibir els automòbils. Per això, quan es parla de circulació, no hi ha ningú que es defineixi com a prototxe o anticotxe". Hi podeu llegir "pro-armes" o "antiarmes".

Trampes legals. I, efectivament, l'administració, ha començat a legislar el sector. No pas per prohibir la possessió d'armes, sinó per regular-ne l'ús. Per exemple, des d'aquest any, les pistoles es venen amb un fiador contra infants que impedeix prémer el gallet sense haver-lo desmuntat prèviament. Són, so-

vint, els mateixos estats de la Unió on els menors poden comprar armes amb total llibertat.

Fa quatre anys, es va restringir la venda als particulars d'una vintena de models automàtics de fabricació nacional, bàsicament metralladores i fusells d'assalt. La conseqüència ha estat que les importacions estrangeres d'aquestes armes llargues de repetició, completament legals arreu el país, s'han multiplicat per tres.

En els últims temps s'han incrementat també les normes que determinen les característiques de les pistoles que hom pot dur amagades al damunt. Els fabricants s'hi han adaptat ràpidament amb un model que en anglès es coneix com "Saturday Night Special", "pistola especial per sortir els dissabtes a la nit", amb variants per a home, per a dur-la a la butxaca, i per a dona, amb empenyadura de nacre, i més petites, per portar-les al portamonedes. Per cert, els fabricants d'aquests models, sis grans marques, es concentren tots a l'àrea metropolitana de Los Angeles, no gaire lluny d'on Hollywo-

od neda i guarda la roba i fa anuncis, alternativament, a favor i en contra de les armes de foc.

La pregunta, doncs, és si el govern americà té prou voluntat per derogar la llei de la selva i il·legalitzar la possessió d'armes en mans dels particulars. La resposta, per entendre per on van els trets, existeix també en forma d'anunci. En aquest cas, una gegantesca tanca de publicitat exterior, que es repeteix cada quatre anys, i que, el 1996, es podia llegir enfront dels estadis de Chicago i San Diego, les ciutats on el Partit Demòcrata i el Partit Republicà van celebrar les seves respectives convencions.

Els cartells deien així: "NRA: We're three million members strong. And we vote." Cosa que es podria traduir més o menys lliurement per "qui paga, mana". Però per ser plenament respectuosos amb el llenguatge de la publicitat hauríem de deixar en "Associació Nacional de Fabricants i Usuaris de Rifles: Som tres milions de socis. I votem en totes les eleccions".

Joan Nogués (Washington)

Oficials de la policia passen per l'escola de Jonesboro després del tiroteig de dos nens d'onze i tretze anys, que van matar quatre noies i van ferir onze persones més. Els EUA tenen la taxa més alta del món en víctimes de bala per habitant.